

תמונת מצב:
מגמות פרישה משוק
העבודה לפי מגדר
וקבוצות באוכלוסייה

צביקה דויטש

ספטמבר 2024

מאיירס ג'וינט
ברוקדייל

מטרות המחקר העיקריות

לאפיין מגמות בתעסוקה לפי קבוצות באוכלוסייה ולפי מגדר:

הפרשות סוציאליות של מבוגרים
לקראת גיל הפרישה

רמות השכר של מבוגרים
לקראת גיל הפרישה

תופעות של פרישה
מוקדמת או מאוחרת
משוק העבודה

מקור הנתונים ושיטה

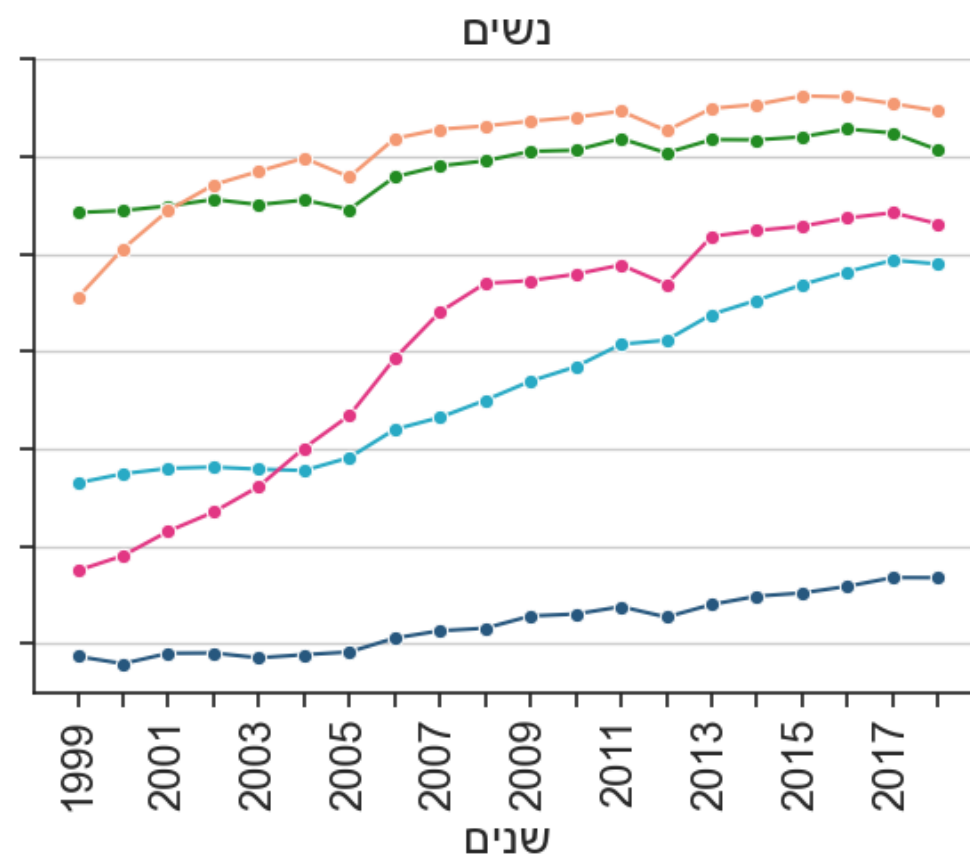
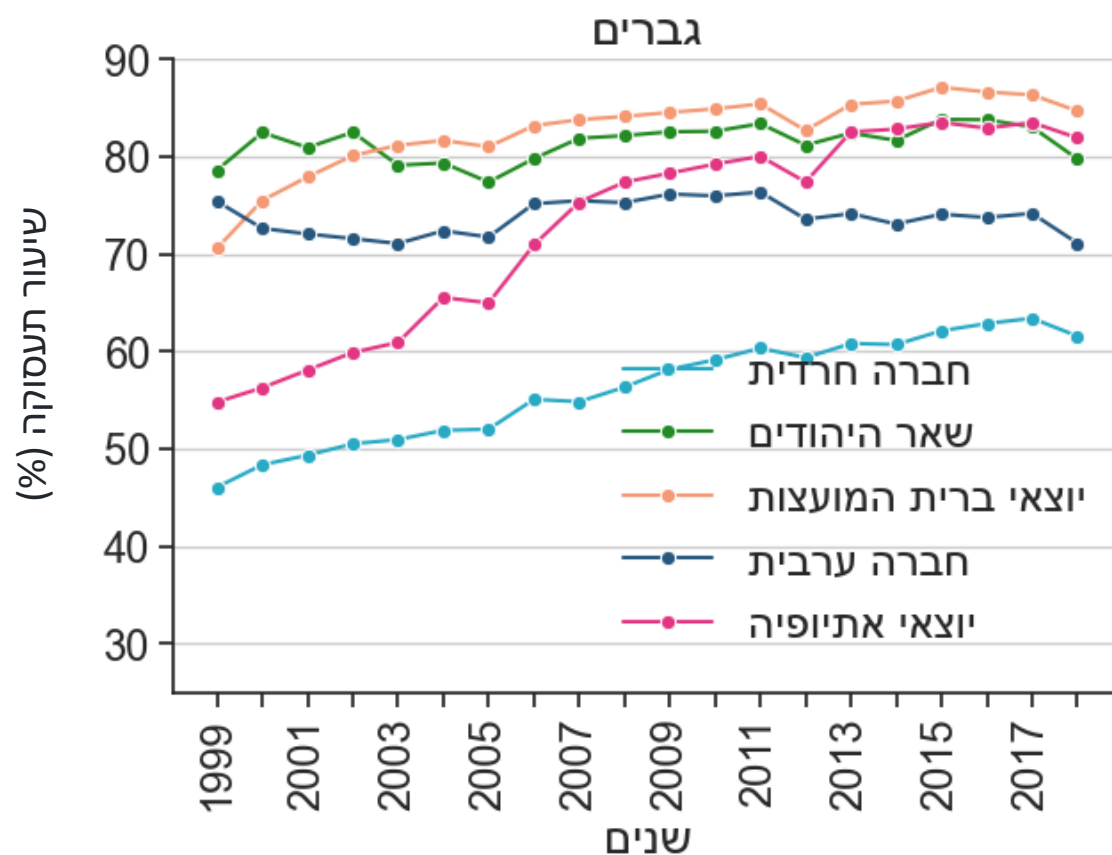
- **מקור הנתונים:** שילוב נתוני רשות המיסים ומרשם האוכלוסין (חדר המחקר של הלמ"ס)
- **מדדים:** שיעור תעסוקה שנתית, שכר והפרשות סוציאליות
- **משתתפי עבר בשוק העבודה:** ברוב הניתוחים נכללים רק אנשים שלהם היסטוריה תעסוקתית משמעותית

תעסוקה בקרב בעלי רקע תעסוקתי ובקרב חסרי רקע תעסוקתי

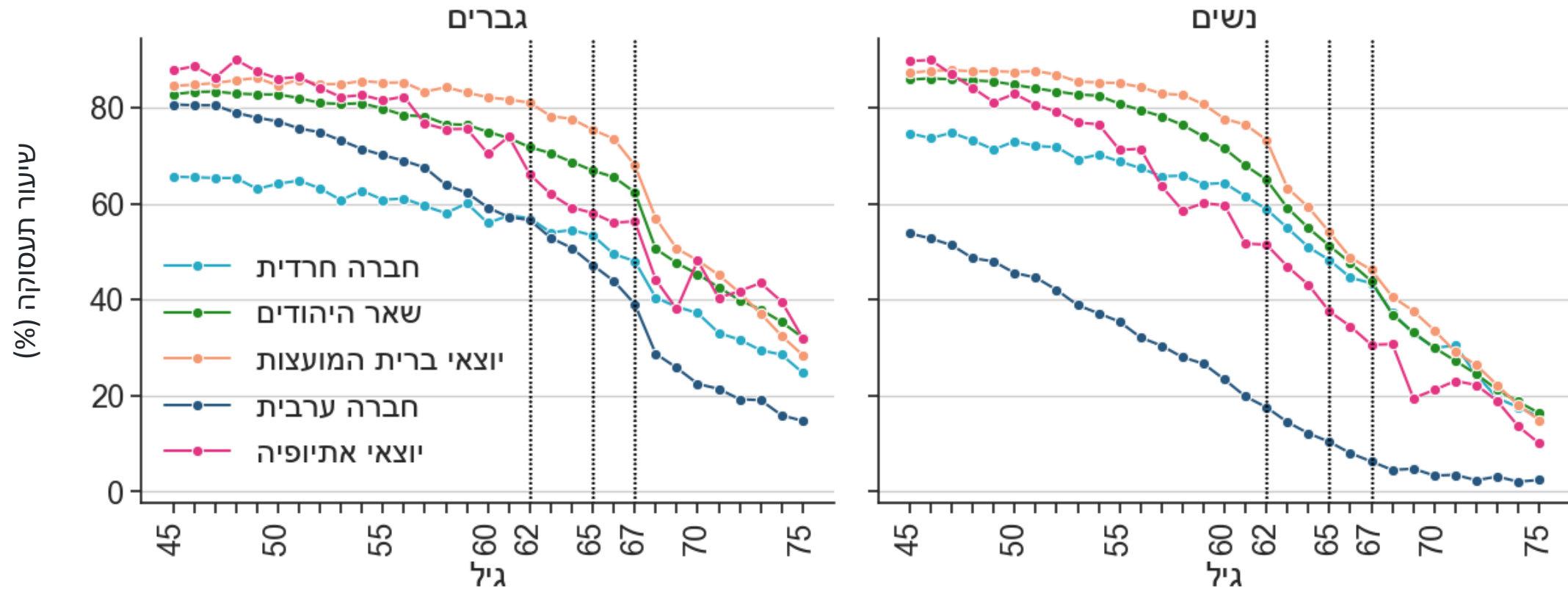

שיעור התעסוקה של ילידי 1959-1968, לפי מגדר וקבוצות באוכלוסייה, מגמות על פני זמן

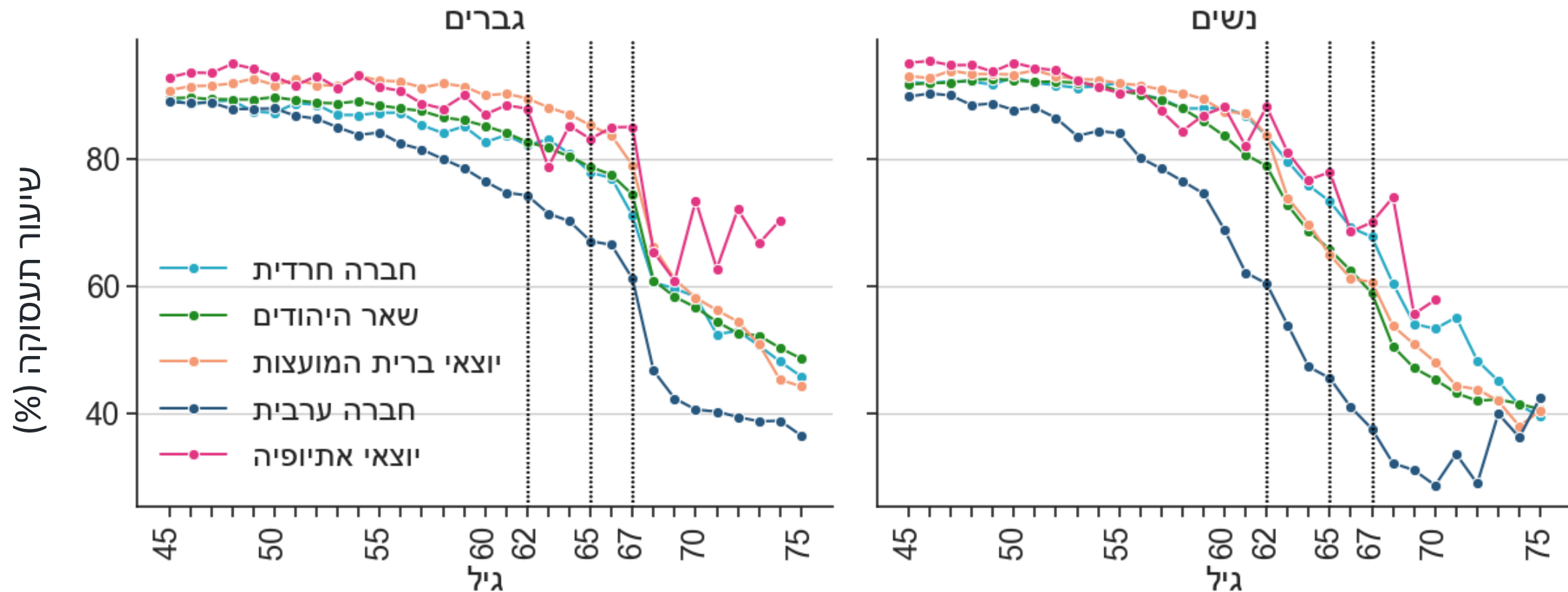
שיעור התעסוקה בשנת 2018, לפי גיל, מגדר וקבוצות באוכלוסייה

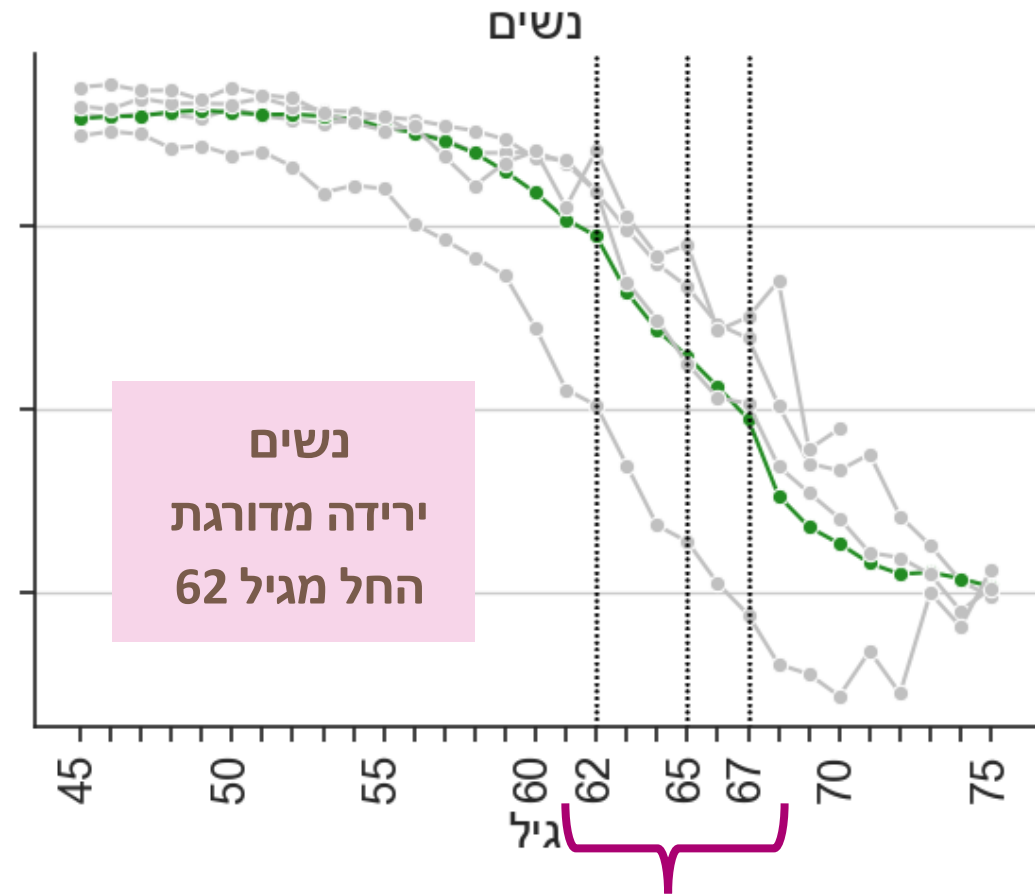
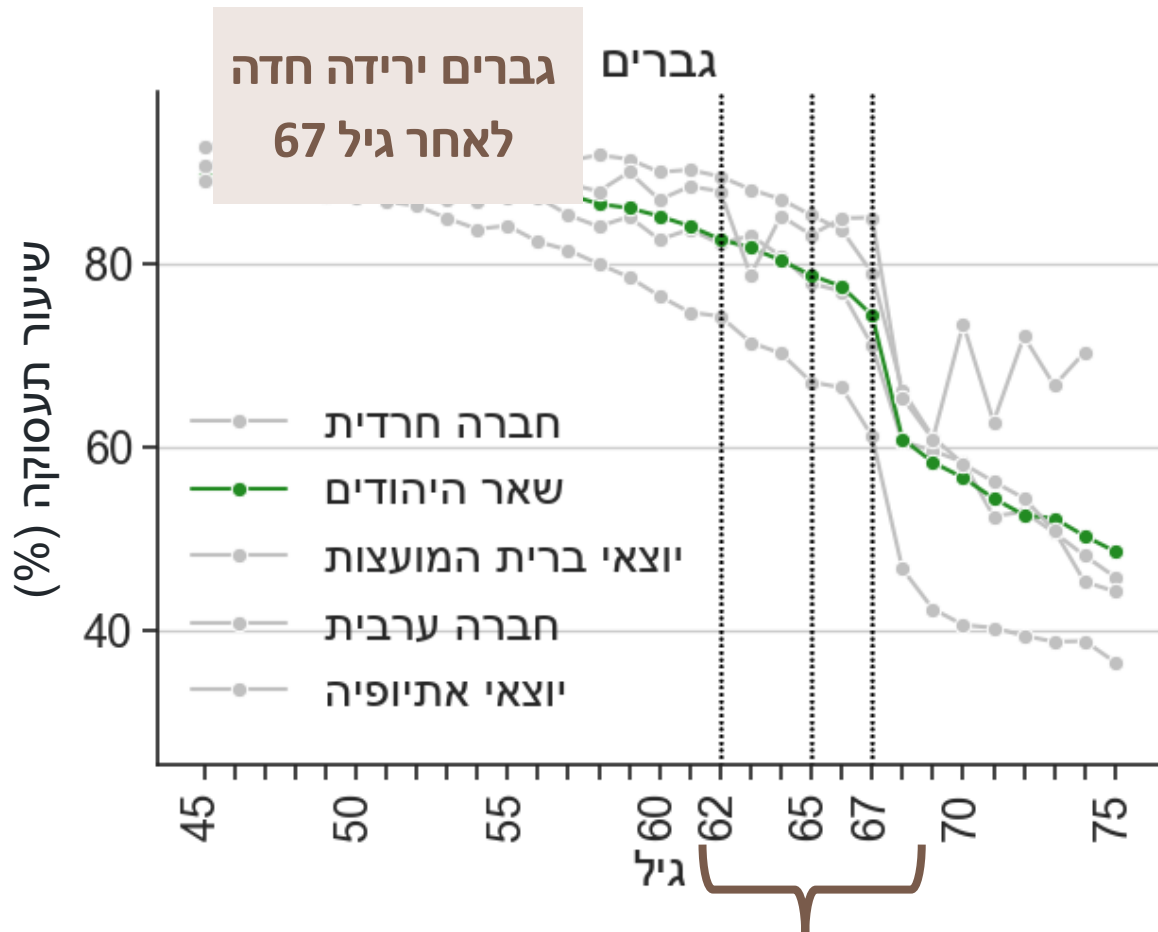

תעסוקה בקרב בעלי רקע תעסוקתי

מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצות באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

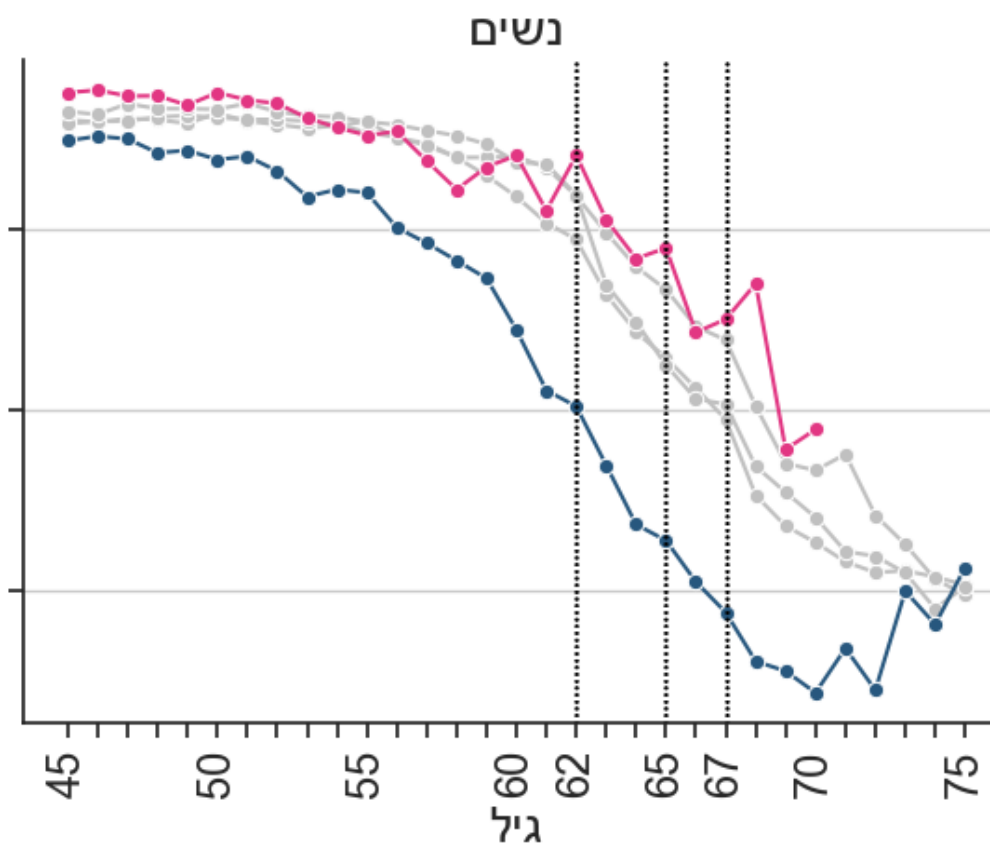
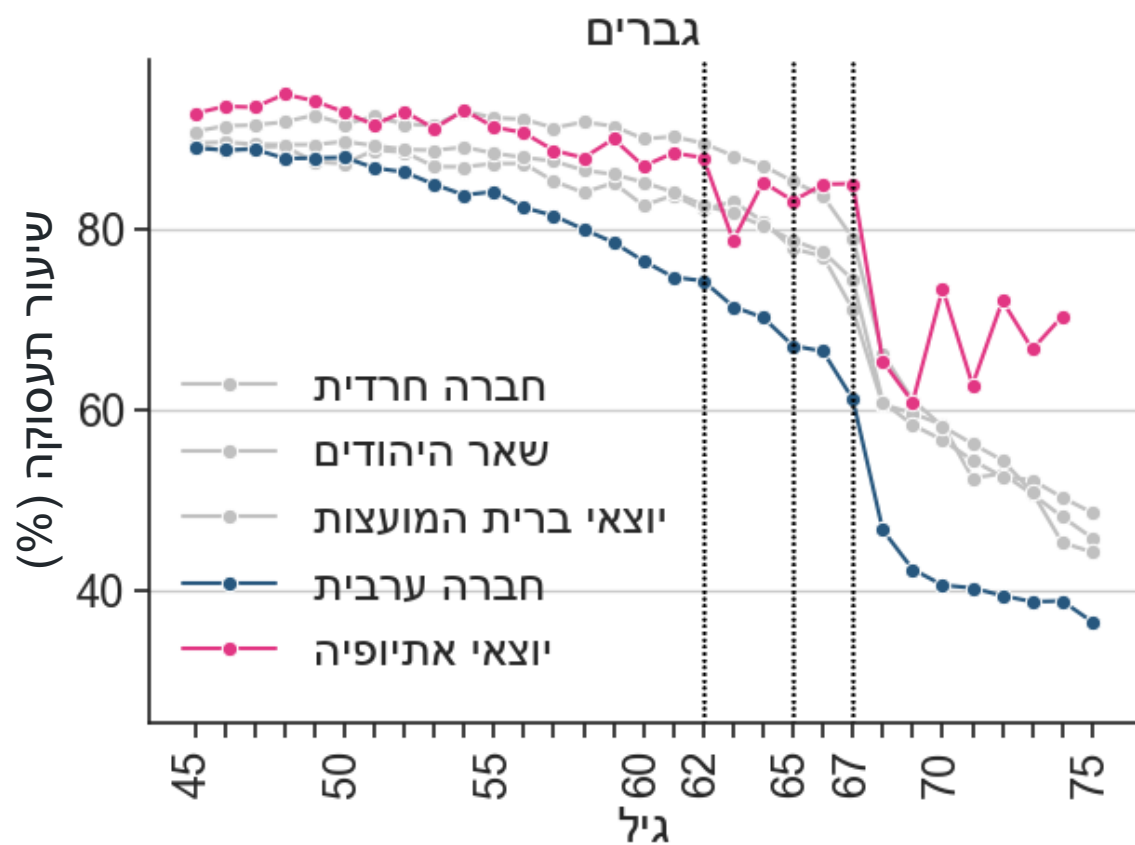

מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

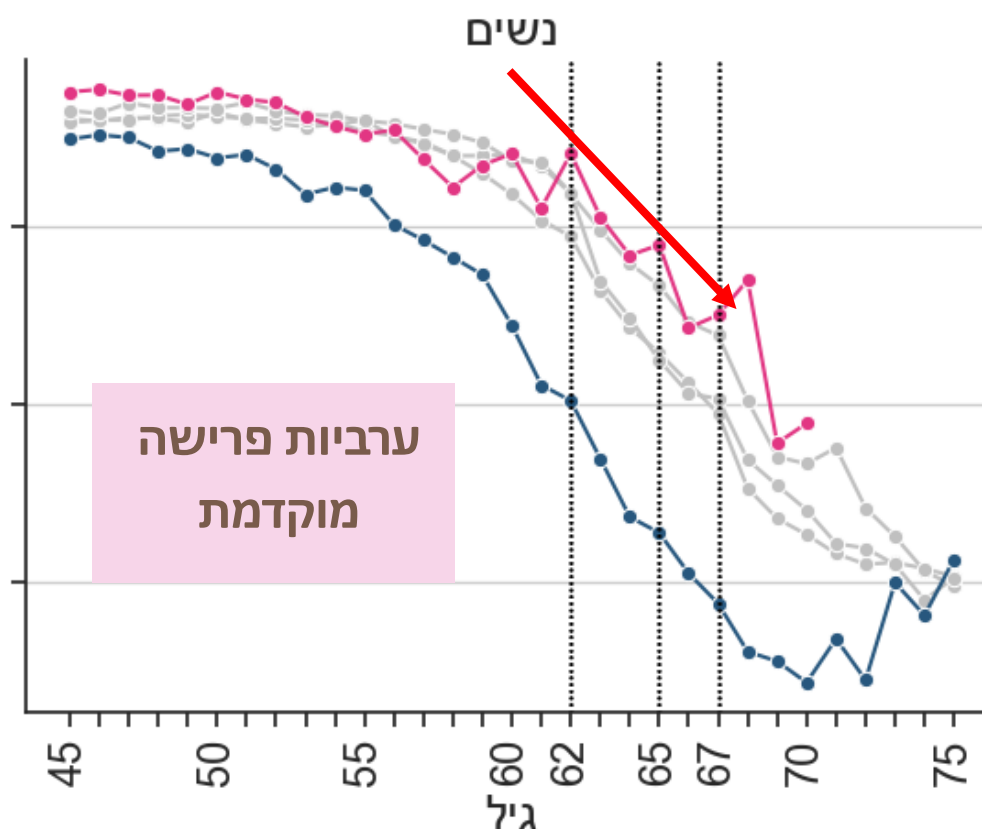
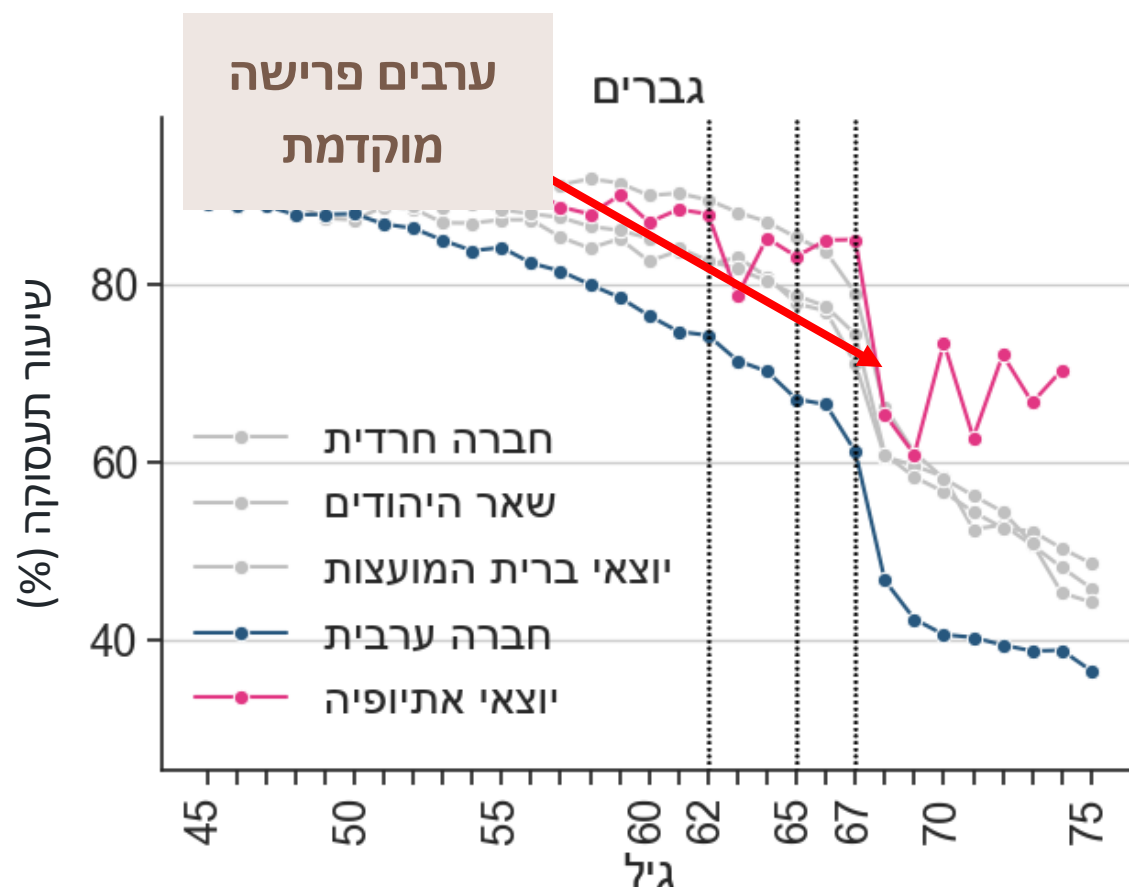

מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

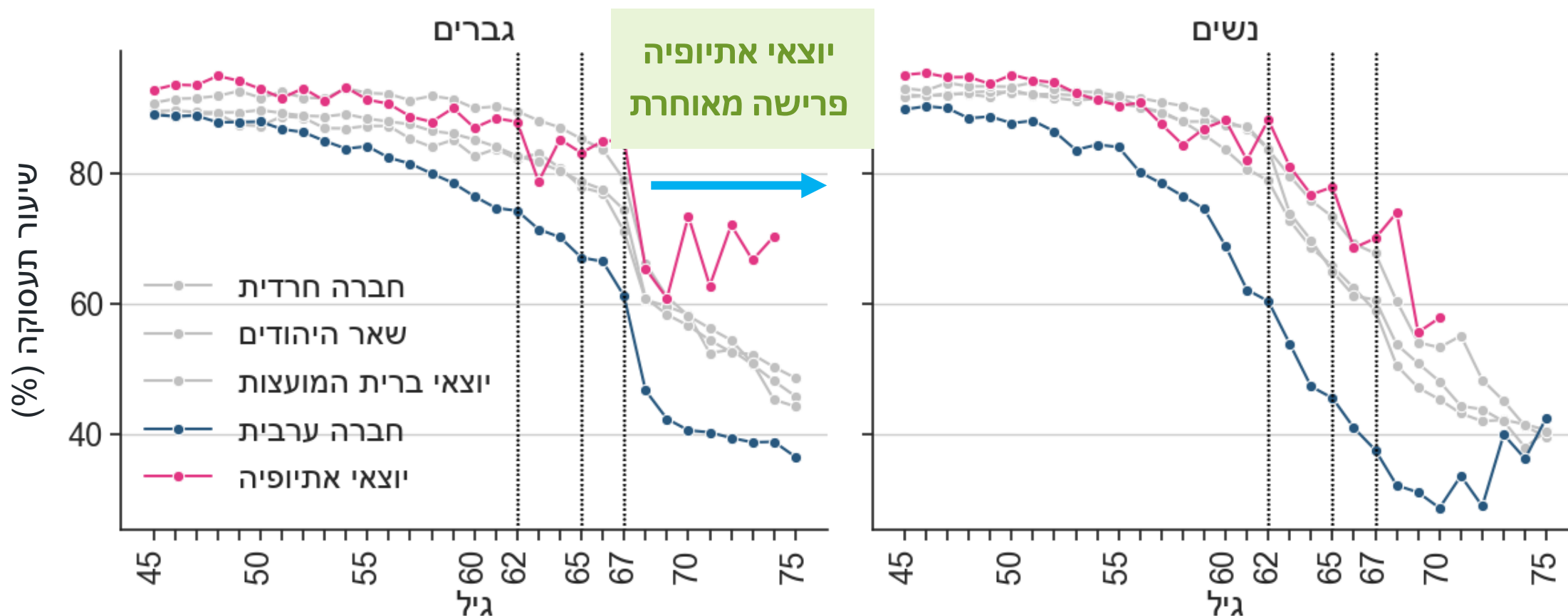
אוכלוסייה ערבית – פרישה מוקדמת

מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

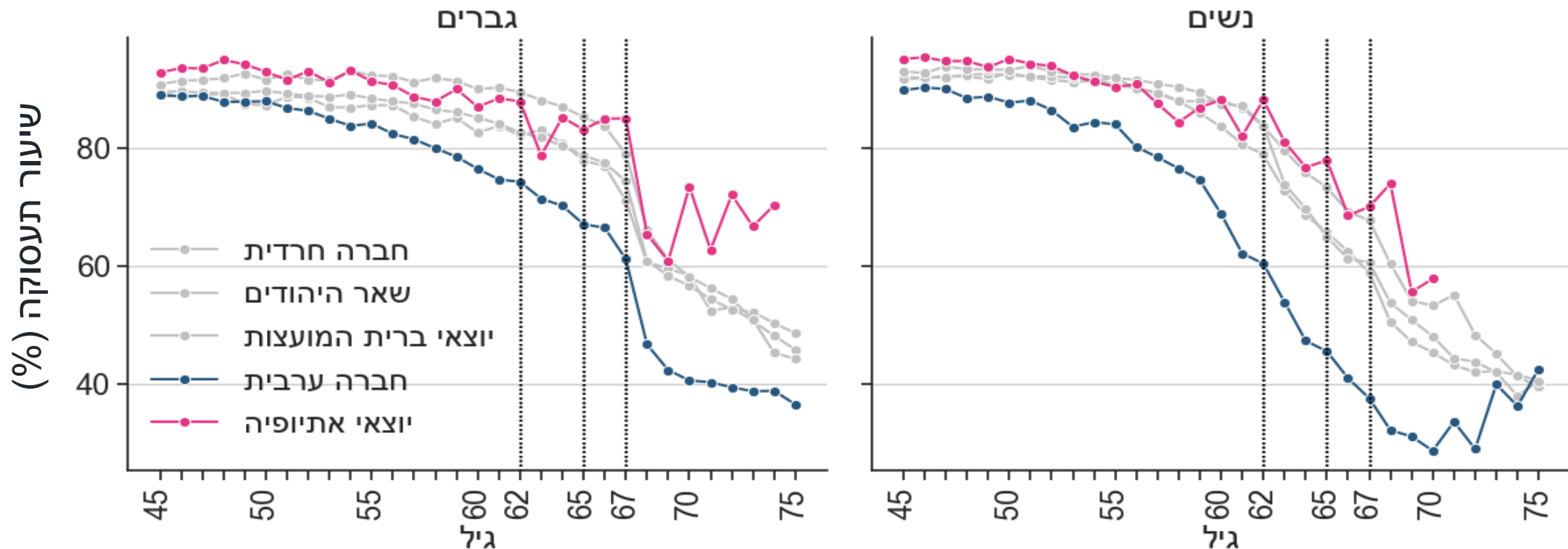
יוצאי אתיופיה - פרישה מאוחרת

סיכום: מגמות פרישה משוק העבודה של בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (באחוזים)

חברה הערבית - פרישה מוקדמת
יוצאי אתיופיה - פרישה מאוחרת

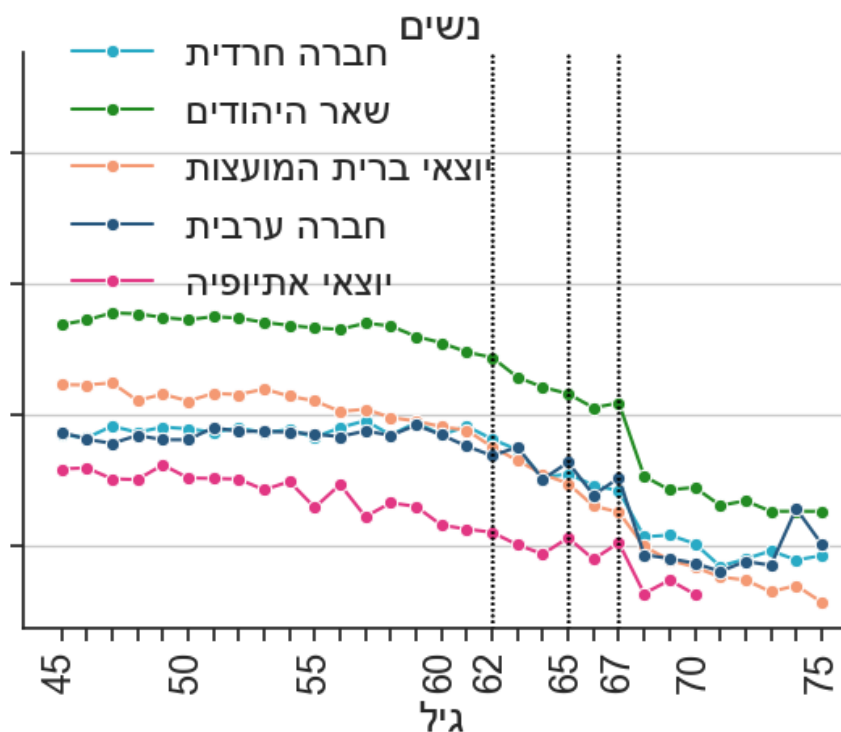
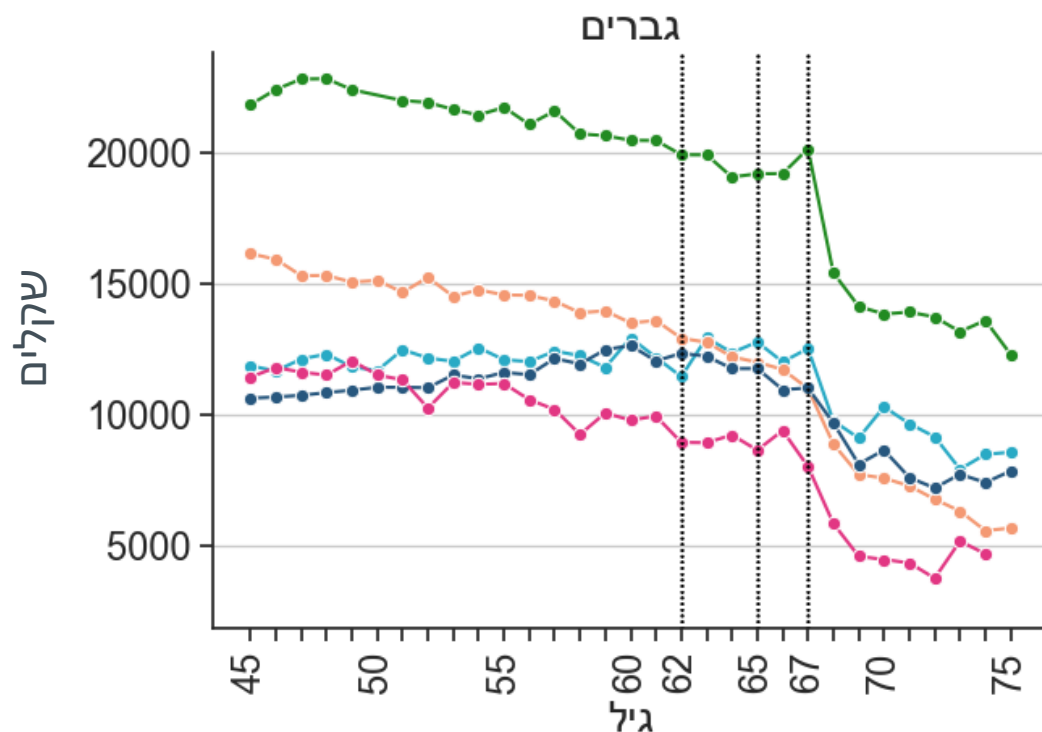

ממוצעי שכר בקרב בעלי רקע תעסוקתי

ממוצע שכר ברוטו חודשי בקרב שכירים בעלי רקע תעסוקתי, לפי גיל, מגדר וקבוצה באוכלוסייה, 2018 (בשקלים)

ירידה בשכר לאחר גיל פרישה

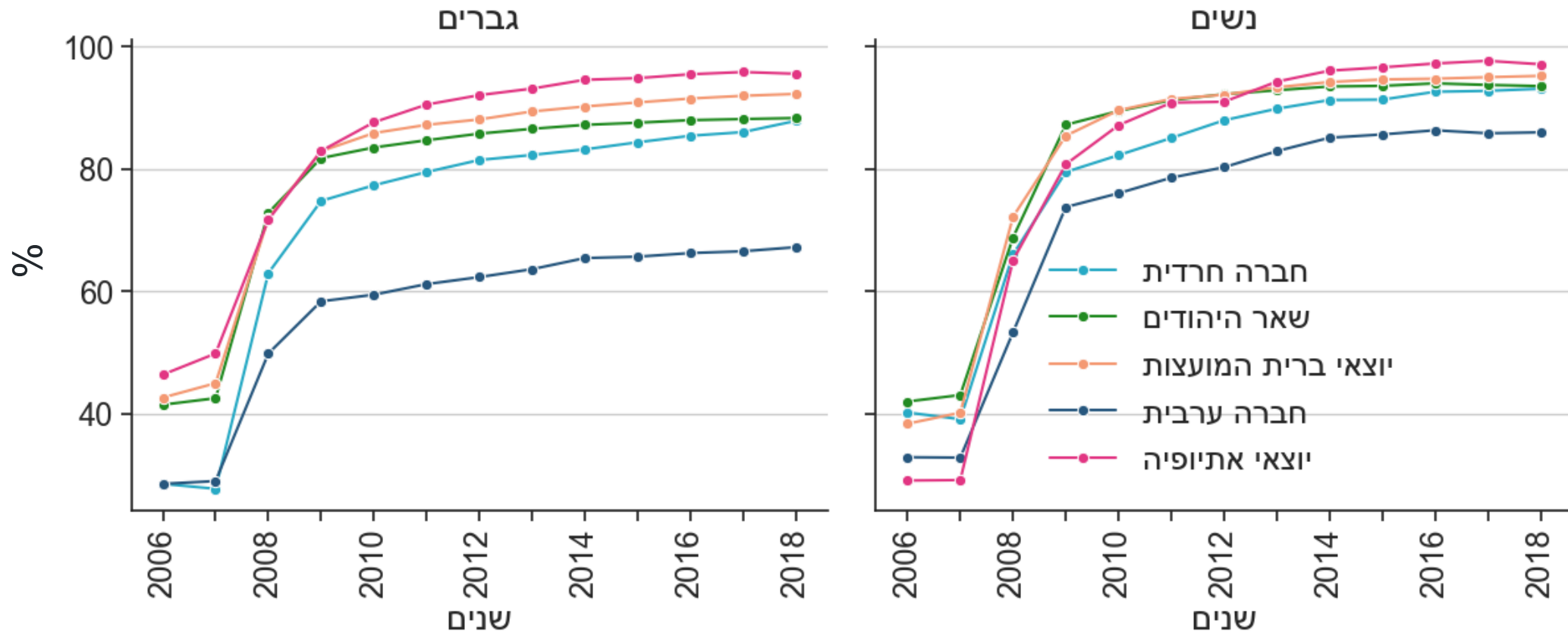

**הפרשות סוציאליות בקרב
שכירים שיעור העובדים
שהופרשו משכרם כספים
לקרן פנסיה וקרן**

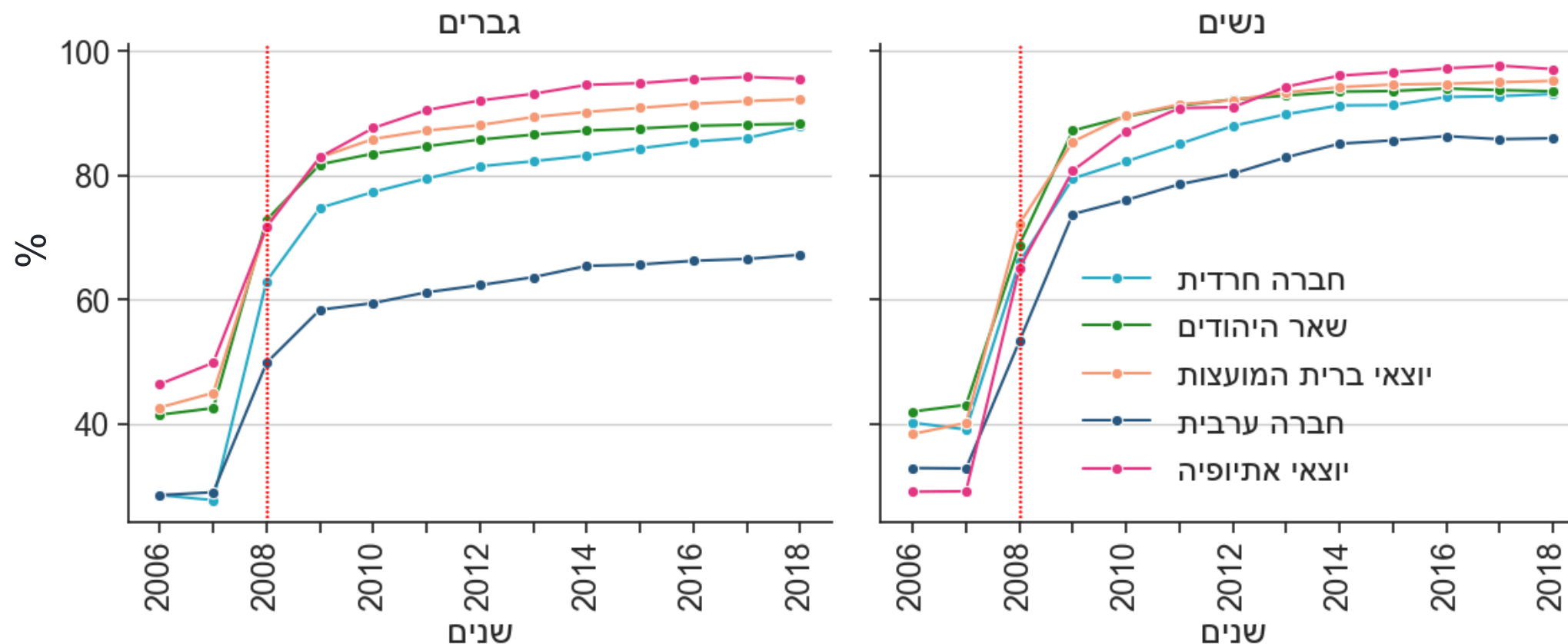
שיעור השכירים ילידי 1959-1968 שהפרשו כספים משכרם לקרן פנסיה, לפי מגדר וקבוצה באוכלוסייה בשנים 2006-2018 (באחוזים)

שיעור השכירים ילידי 1959–1968 שהופרשו כספים משכרם לקרן פנסיה, לפי מגדר וקבוצה באוכלוסייה בשנים 2006–2018 (באחוזים)

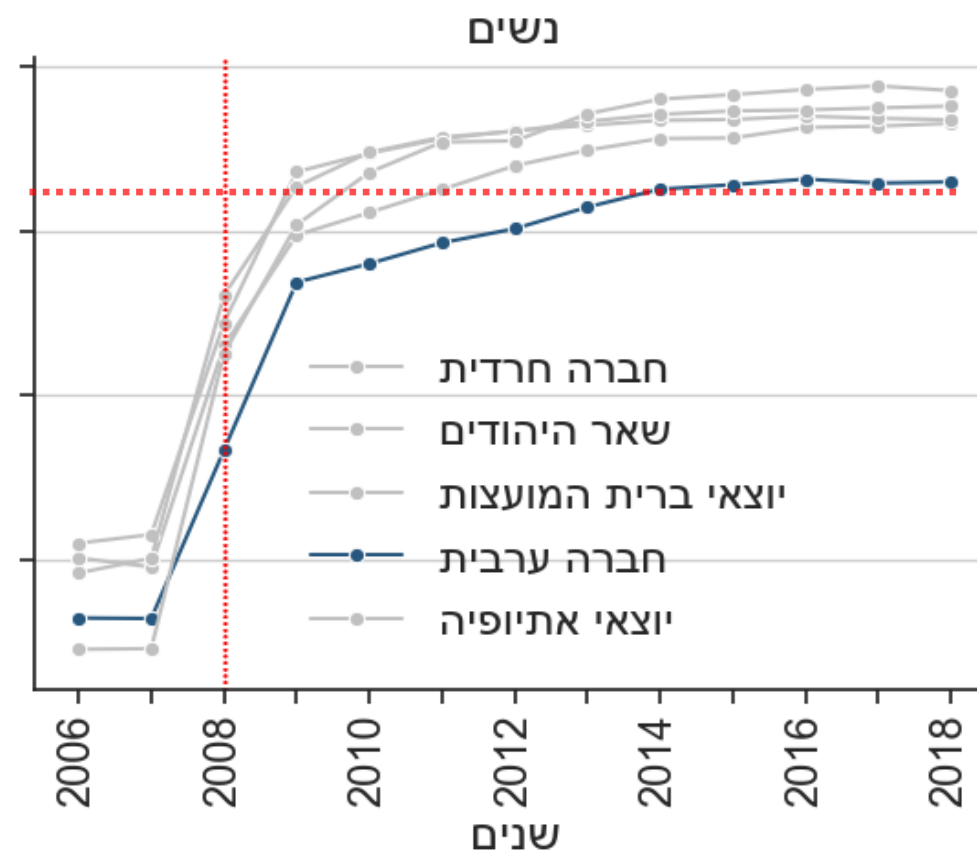
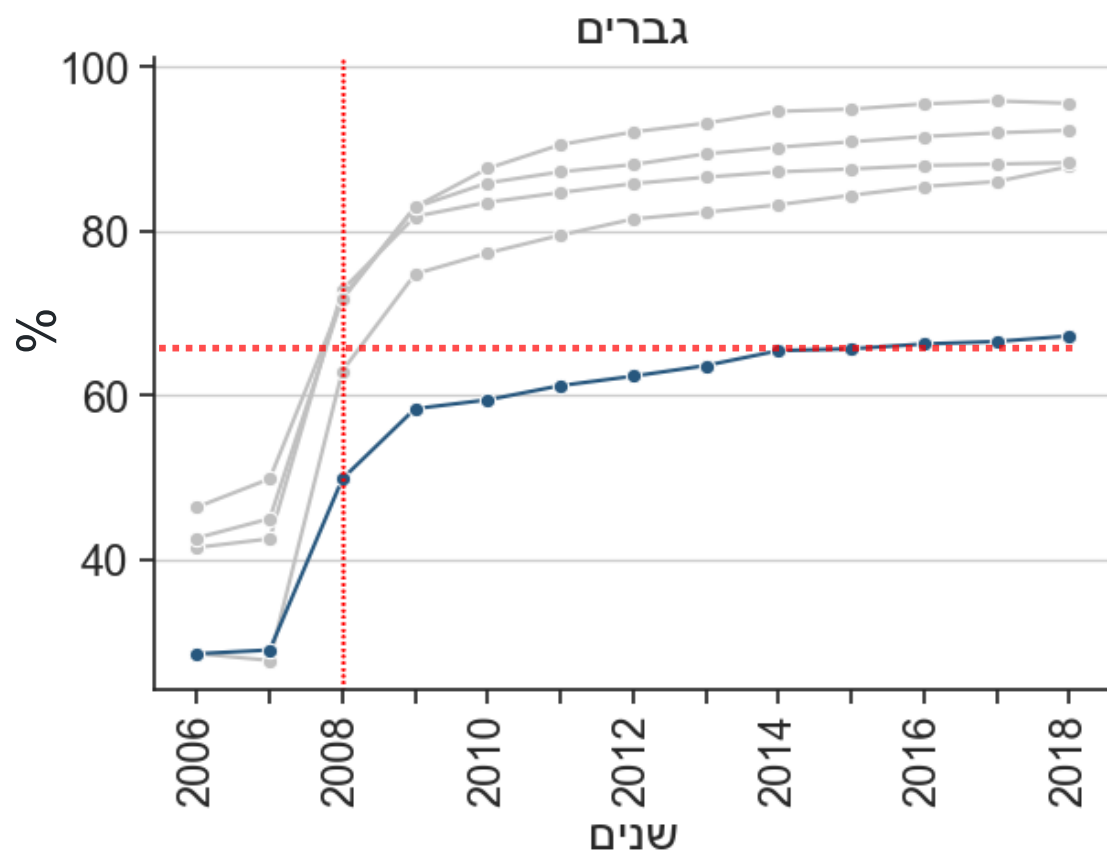
חוק פנסיה חובה הוחל בשנת 2008

שיעור השכירים ילידי 1959-1968 שהפרשו כספים משכרם לקרן פנסיה, לפי מגדר וקבוצה באוכלוסייה בשנים 2006-2018 (באחוזים)

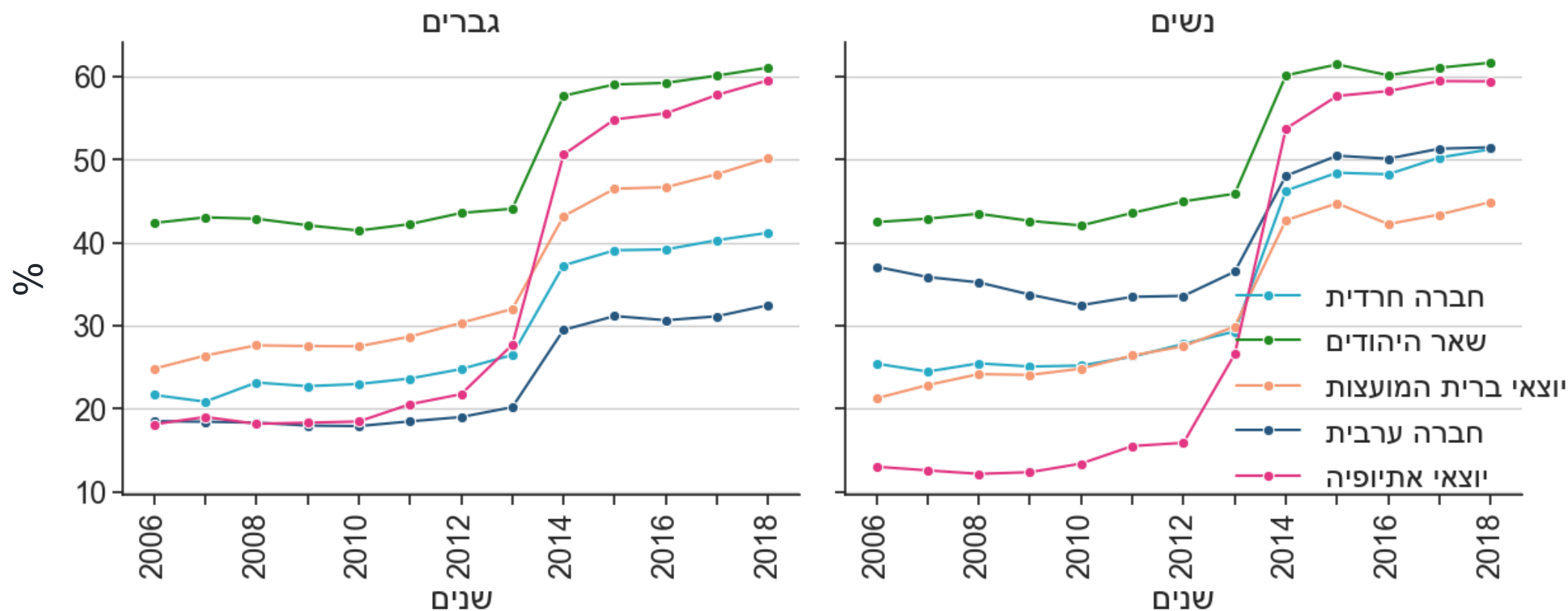
לשיעור נמוך מקרב השכירים הערבים הופרשו כספים לקרן פנסיה, גם לאחר החלת חוק פנסיה חובה

שיעור השכירים ילידי 1959-1968 שהפרשו כספים משכרם לקרן השתלמות, לפי מגדר וקבוצה באוכלוסייה בשנים 2006-2018 (באחוזים)

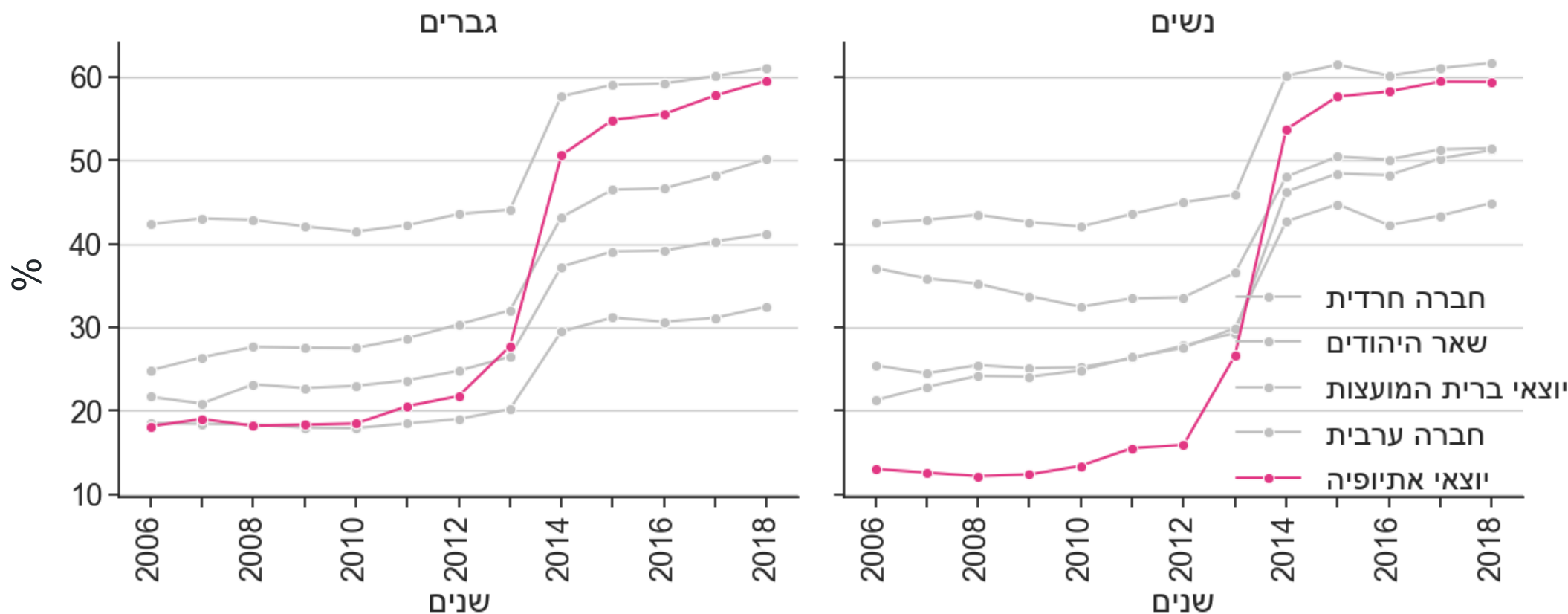
בשנים 2013 ו-2014 הוחלו צווי הרחבה המחייבים הפרשות לקרן השתלמות בענפי אבטחה וניקיון

שיעור השכירים ילידי 1959-1968 שהופרשו כספים משכרם לקרן השתלמות, לפי מגדר וקבוצה באוכלוסייה בשנים 2006-2018 (באחוזים)

צווי ההרחבה הביאו לזינוק בהפרשות לקרן השתלמות בקרב יוצאי אתיופיה

מה למדנו?

תעסוקה לקראת גיל פרישה: נמוכה בקרב האוכלוסייה הערבית

ייתכן שהנשירה המוקדמת מקורה בתעסוקה במשרות הדורשות פעילות פיזית ובתעשיות מסורתיות

תעסוקה לאחר גיל פרישה: גבוהה בקרב יוצאי אתיופיה

ייתכן כי השיעור הגבוה של יוצאי אתיופיה שעובדים לאחר גיל פרישה נובע משכרם הנמוך לאורך השנים ומשכך גם מגובה הפנסיה הנמוך, לאחר גיל פרישה

הפרשות לקרן פנסיה: כשליש מן הגברים הערבים מועסקים ללא הפרשות לפנסיה

ייתכן כי הדבר נובע מתעסוקה לא יציבה (תחלופה בכל כמה חודשים) או מהפרת החוק על ידי המעסיק

הפרשה לקרן השתלמות: שיעור השכירים שהופרשו להם כספים לקרן השתלמו גבוה

בקרב יוצאי אתיופיה ונמוך בקרב גברים ערבים

בשנים 2013 ו-2014 הוחלו צווי הרחבה המחייבים הפרשות לקרן השתלמות בענפי אבטחה וניקיון, שבהם מועסק שיעור גבוה מקרב יוצאי אתיופיה

מבט קדימה: האם הנתונים העכשוויים מעידים על העתיד? קשה לנבא. להלן כמה נקודות למחשבה:

- שינויים בדור הצעיר: שינויים בדפוסי ההשכלה, ההכשרות והרכב המקצועות יכולים להשפיע על תעסוקתם בעתיד
- שינויים תרבותיים: שינויים תרבותיים בנוגע לעבודה בגיל המבוגר
- התפתחויות טכנולוגיות: להתפתחויות טכנולוגיות השפעות פוטנציאליות דו-כיווניות על גילי הפרישה

נספח הגדרות

הגדרות: משתני תעסוקה

- **מועסק במשך השנה:** מי שהייתה לו הכנסה מעבודה שכירה או מהכנסה עצמאית (לפחות 10 שקלים)
- **שכר חודשי:** סך השכר השנתי של מועסקים במשך השנה חלקי 'מספר חודשי העבודה'. ממוצעי שכר חודשי אינם כוללים את אלו שלא היו 'מועסקים במשך השנה'. ממוצעי השכר מתוקננים למחירי 2018
- **שיעור השכירים שהופרשו להם כספים לקרן פנסיה:** שיעור מתוך השכירים שהופרש להם לקרן פנסיה
- **שיעור השכירים שהופרשו להם כספים לקרן השתלמות:** שיעור מתוך השכירים שהופרש להם לקרן השתלמות
- הנתונים אינם כוללים את מי שהייתה לו הכנסה מפיצויים או הכנסה פנסיונית מן המעסיק.
- נתוני הפרשות של עצמאיים לא היו זמינות בחדר המחקר של הלמ"ס.

הגדרות קבוצות באוכלוסייה

- **יוצאי אתיופיה:** מי שהוא או אחד מהוריו עלו מאתיופיה
- **אוכלוסייה הערבית:** לפי הלאום במרשם האוכלוסין
- **אוכלוסייה חרדית:** זיהוי חרדי משלב שתי הגדרות. (א) זיהוי מינהלי (שיטת פורטנוי) המזהה חרדים לפי זיקה למוסדות לימוד חרדיים (שלהם או ילדם). בשיטה זו יש מידע חסר לשיעור ניכר מן המבוגרים; (ב) במקרה של חוסר מידע, חרדי הוא מי שמתגורר באזורים הומוגניים בעלי רמת הומוגניות של חרדים 1-5, ולא חרדי הוא מי שמתגורר באזורים 6-12^א
- **יוצאי ברית המועצות:** מי שעלו ממדינות חבר העמים החל משנת 1989
- **יהודים (שאר היהודים):** יהודי שאינו משתייך לאחת מארבע קבוצות אלו
- בכל הניתוחים הושמטו אלו שמשתייכים לשתי קבוצות אוכלוסייה ויותר (למשל חרדי עולה מברית המועצות)
- ^אבאזורים אלו (אזורים סטטיסטיים), בבחירות הארציות שהתקיימו ב-2015 לפחות 70% הצביעו למפלגות חרדיות, ולפחות 25% הצביעו ליהדות התורה. ראו [הרחבה](#).

הגדרת משתתפי עבר בשוק העבודה (בעלי רקע תעסוקתי)

- אחת מן המטרות העיקריות של ניתוח משתני התעסוקה לפי גיל היא הבנה אם קיימת תופעה של פרישה מוקדמת. תמונה של ירידת בשיעורי תעסוקה בגילים המבוגרים יכולה להיגרם גם עקב גידול בשיעור הצעירים המצטרפים לשוק העבודה (במיוחד בקרב נשים ערביות וגברים חרדים)
- כדי להימנע מהטעיה זו, רוב הניתוחים כוללים רק את בעלי רקע תעסוקתי משמעותי המוגדר כדלהלן:
- שיעור תעסוקה וממוצעי שכר: מבין השנים 1999-2015, בשמונה שנים או יותר השתכרו 1,000 ש"ח לפחות
- הפרשות לקרן פנסיה והשתלמות: לפחות בחמש מבין עשר השנים 2006-2015

תודה

ספטמבר 2024